

TARTUNTATAUTILAIN 58 §:N MUKAINEN PÄÄTÖS POHJOIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVI- RASTON TOIMIALUEELLE 2.12.-18.12.2020

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti. Valtioneuvosto antoi 16.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (COVID-19) leviämisen ehkäisemiseksi.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 17.3., 8.4., 8.5., 19.5., 16.6., 1.7., 24.8., 22.9., 22.10. ja 20.11.2020 antamallaan päätöksillä tehnyt tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaiset rajoituspäätökset koskien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämistä.

Aluehallintovirasto on 20.11.2020 antamallaan päätöksellä (PSAVI/8974/2020) asettanut yli 50 henkilön sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen edellytykseksi Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) 21.9.2020 antaman ohjeen noudattamisen. Päätös on voimassa ajalla 1.12.–31.12.2020.

Epidemiologisen tilanteen muuttuessa äkillisesti aluehallintovirasto on aiemman päätöksensä mukaisesti arvioinut tilannetta uudelleen, ja tämä päätös korvaa aiemman Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 20.11.2020 ajalle 1.12.–31.12.2020 antaman päätöksen (PSAVI/8974/2020).

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto kieltää tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla toimialueensa kuntien alueella kaikki sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset.

Sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa voidaan kuitenkin järjestää yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joihin osallistuu korkeintaan 10 (kymmenen) henkilöä edellyttäen, että turvallisuus niissä voidaan varmistaa noudattaen Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) 21.9.2020 antamaa ohjetta (liite 1).

Määräys on voimassa ajalla 2.12. – 18.12.2020. Tämä päätös korvaa aiemman Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 20.11.2020 antaman päätöksen (PSAVI/8974/2020).

Perustelut

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, aluehallintovirasto voi päättää alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, jos kyseisten rajoitusten tekeminen on tarpeen usean kunnan alueella. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Säännöksen 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Tartuntatautilain 7 §:n 1 momentin mukaan tartuntatautien torjunnan yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Ministeriö vastaa valtakunnallisesta terveydenhuollon häiriötilanteisiin tai niiden uhkaan varautumisesta ja näiden tilanteiden johtamisesta.

Em. säädöksen 2 momentin mukaan tartuntatautien torjunnan kansallisen asiantuntijalaitoksena toimii Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, joka mm. tukee asiantuntemuksellaan sosiaali- ja terveysministeriötä ja aluehallintovirastoja, ylläpitää tartuntatautien torjuntaa palvelevia valtakunnallisia epidemiologisia seurantajärjestelmiä sekä ohjaa ja tukee tartuntatautien torjuntatyötä kunnissa, sairaanhoitopiirien kuntayhtymissä ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) mukaan koronaviruksen (SARS-CoV-2) aiheuttama tauti (COVID-19) tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana. Virus voi tarttua myös pinnoilta, joille on hiljattain päätyntä sairastuneen hengitystie-eritteitä. Virus kiertää sekä Suomessa että laajasti muualla maailmassa, ja Suomen väestöstä valtaosa on yhä altis tartunnalle. Uuden koronaviruksen aiheuttaman taudin ehkäisemiseksi ei ole vielä käytössä rokotetta. Laajalla testaamisella, sairastuneiden eristämällä, tartuntaketjujen jäljittämällä ja altistuneiden karanteenilla voidaan osaltaan, mutta ei yksinomaan, estää taudin leviämistä.

Kokoontumisrajoituksia asetettaessa otetaan huomioon epidemiologinen arvio taudin leviämisestä tilanteissa, joissa sosiaalisten kontaktien määrä on suuri.

Sosiaali- ja terveysministeriön 7.9.2020 antaman toimintasuunnitelman mukaisesti epidemiologinen tilannekuva on jaettu kolmeen vaiheeseen: perustaso, kiihtymisvaihe ja leviämisvaihe. Niiden avulla arvioidaan suositusten ja rajoitusten tarvetta ja kohdentamista, ja niitä voidaan käyttää päätöksenteon perusteluina alueellisesti ja valtakunnallisesti. Ilmaantuvuus, positiivisten näytteiden osuus tutkituista näytteistä ja tartuntalähteiden jäljitettävyyden osuus mittareista, joiden avulla tilanteen kehittymistä seurataan.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 24.11.2020 antanut ohjeet ja suositukset epidemian leviämisen estämiseksi Uudellamaalla sekä muissa leviämisvaiheen uhatta olevissa maakunnissa (VN/25925/2020). Ohjeen mukaan ministeriö kehottaa aluehallintovirastoja ja kuntia rajaamaan yleisötilaisuuksien yleisömäärän enintään kymmeneen (10) henkeen tai viime sijassa tilaisuuksien järjestämisen kieltämistä.

THL on epidemiologisessa arviossaan aluehallintovirastolle (30.11.2020) todennut, että ihmisten terveyden suojelemiseksi ja terveydenhuollon kantokyvyn varmistamiseksi on tarpeen ottaa käyttöön lisää toimia ihmisten välisten fyysisten kontaktien vähentämiseksi koko Suomessa. Tällä pyritään sekä ehkäisemään yhä useamman alueen epidemiatilanteen kiihtymistä perustason yläpuolelle että kääntämään ilmaantuvuus laskusuuntaiseksi niillä alueilla, jotka ovat jo siirtyneet kiihtymis- ja leviämisvaiheeseen. Edellä mainituin perustein THL suosittaa, että aluehallintovirastot ottaisivat käyttöön seuraavat raja-arvot julkisten kokoontumisten kohdalla, käyttäen kriteereinä Sosiaali ja terveysministeriön koronavirusepidemian torjunnan hybridistrategian toimintasuunnitelman epidemiatasoja;

Alueet, jotka ovat leviämisvaiheessa: Sallitaan korkeintaan 10 henkilön kokoontuminen yleisötilaisuuksissa ja yleisissä kokouksissa ulko- ja sisätiloissa. Alle 10 henkilön kokoontumisissa tulee noudattaa THL:n ja Opetus- ja kulttuuriministeriön suosituksia turvaväleistä ja tartuntaa ehkäisivistä varotoimista.

Valtakunnallisesta tilanteesta:

THL:n arvion mukaan (*COVID-19-epidemian hybridistrategian seuranta – tilannearvioraportti 25.11.2020*) valtakunnallinen epidemiatilanne on heikentynyt. Syksyn epidemiatilannetta ovat kuvanneet alueellisten tilanteiden nopeat, aaltoilevat muutokset. Viimeisen viikon aikana tapausmäärät ovat kasvaneet valtaosalla alueista. Valtaosa Suomessa todetuista tartunnoista on koko epidemian ajan todettu Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) alueella. Tuoreimmalla seurantaviikolla (viikko 47) tapausmäärät ovat kasvaneet jyrkästi. Viikolla 47 todettiin yli 2500 tapausta, mikä oli yli 900 tapausta enemmän kuin edellisellä viikolla. Valtakunnallisesti viikolla 47 (ajalla 16.11.-22.11.) sekä ilmaantuvuus että positiivisten näytteiden osuus testatuista näytteistä nousivat huomattavasti edellisestä viikosta. Ilmaantuvuus oli 46 /100 000 asukasta (edellisellä viikolla 30 / 100 000), ja positiivisten näytteiden osuus oli 2,6 % testatuista näytteistä (edellisellä viikolla 1,8 %). Koko maassa uusien tartuntojen tartunnalähde saatiin selvitettyä noin puolessa tapauksista. Osuus on samalla tasolla kuin viime viikolla. HUS-alueella tartunnalähde saatiin selvitettyä noin kolmanneksessa tapauksista. Vaikka epidemia on tällä hetkellä pääosin kotoperäinen, Euroopan vakava epidemiatilanne vaikuttaa myös Suomen tilanteeseen. Suomessa syksyn aikana todettu tapausmäärien kasvu heijastelee muualla Euroopassa havaittua epidemian kiihtymistä verrattuna kesän rauhalliseen tilanteeseen. Tartuntoja on viimeisen parin viikon aikana todettu suhteessa jonkin verran enemmän vanhemmissa ikäluokissa kuin edellisillä viikoilla, mutta valtaosa todetaan edelleen nuoremmissa ikäluokissa ja työikäisillä aikuisilla. Koko Suomen yhteenlaskettu tapausmäärä 25.11.2020 oli 22 652 todettua tapausta. Tautiin liittyviä kuolemia on raportoitu 388. Sairaalahoidossa oli 25.11.2020 yhteensä 134 potilasta, joista 21 oli tehohoidossa. Potilasmäärissä on selvää kasvua edelliseen seurantaviikkoon verrattuna.

Sosiaali- ja terveysministeriö on järjestänyt 28.11.2020 sekä Pohjois-Pohjanmaan että Kainuun sairaanhoitopiirin alueille yhteistyökokoukset alueellisten koordinaatioryhmien ja alueen kuntien kanssa epidemian leviämisen hillitsemiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan keskeinen ministeriön viesti alueille on se, ettei maalla ole varaa sosiaali- ja terveydenhuollon kantokyvyn vaarantumiseen. Tavoitteena on painaa epidemiatilanne takaisin perustasolle. Ennakoivat toimet kiihtymisvaiheessa olevilla alueilla tarkoittaisivat käytännössä enintään 10 henkilön kokoontumisrajoitusta kaikissa muodoissaan. Olennaista on

sosiaalisten kontaktien merkittävä vähentäminen. Tilaisuuksia ei järjestettäisi eikä niihin tulisi osallistua.

Kainuun sairaanhoitopiirin tilanteesta:

THL:n tilannekatsauksen (päivitetty 30.11.2020 klo 12:10) mukaan ilmaantuvuusluku (tapausta 100 000 asukasta kohden) Kainuun sairaanhoitopiirissä viimeisen kahden viikon ajanjaksolta on 32,0 ja sitä edeltävän jakson 19,5. Vastaavat COVID-19 -tapausmäärät ovat 23 ja 14. Kainuun keskussairaalan vuodeosastolla ei ole COVID-19 -potilaita hoidossa (tilanne 30.11.2020).

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän ja Kainuun kuntien koronaepidemian johto- ja tiedotuskeskus on 26.11.2020 todennut Kainuun siirtyneen koronaepidemian ns. kiihtymisvaiheeseen. Kainuuseen on annettu 27.11.2020 ohjeita ja suosituksia mm. kasvomaskien käytöstä, etätyöstä sekä tilaisuuksien järjestämisestä. Kunnat tiedottavat tarkemmin alueensa palveluita koskevista ohjeista.

Kainuun alueellisen koronaviruksen torjuntatoimia koordinoivan yhteistyöryhmän (ryhmässä on edustus sairaanhoitopiiristä, Kainuun ELY-keskuksesta, THL:stä sekä aluehallintovirastosta) 30.11.2020 esittämän näkemyksen mukaan epidemiatilanteen ollessa kiihtymisvaiheessa kokoontumisrajoitus voidaan rajata niin, että yli 10 hengen yleiset kokoukset kiellettäisiin, mutta alle 10 hengen kokouksia voisi järjestää hygienia- ja turvaohjeita noudattaen.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin tilanteesta:

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueella edellä mainitun THL:n tilannekatsauksen mukaan ilmaantuvuusluku viimeisen kahden viikon ajanjaksolta on 94,5 ja sitä edeltävän jakson 29,0. Vastaavat COVID-19 -tapausmäärät ovat 388 ja 119. Oulun yliopistollisessa sairaalassa on 5 COVID-19 -potilasta hoidossa (tilanne 30.11.2020).

Oulun kaupungissa on havaittu suurin osa Pohjois-Pohjanmaan alueen tartunnoista, mutta joukkoaltistumisia on todettu myös pienemmissä kunnissa Pohjois-Pohjanmaalla. Marraskuussa Oulussa on todettu kaksi koronaan liittyvää kuolemantapausta sosiaalihuollon tehostetun palveluasumisen yksikössä.

Pohjois-Pohjanmaan alueellisen koronaviruksen torjuntatoimia koordinoivan yhteistyöryhmän (28.11.2020 kokoontuneessa ryhmässä edustus sairaanhoitopiiristä, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksesta, THL:stä, Oulun kaupungista sekä aluehallintovirastosta) esittämän näkemyksen mukaan epidemiatilanne on ns. leviämisvaiheessa, ja yhteistyöryhmä suositteli

laajalti sekä viranomaisille että väestölle, toiminnan harjoittajille ja opetuksen järjestäjille toimia koronaviruksen leviämisen estämiseksi. Yhteistyöryhmä esitti aluehallintovirastolle Pohjois-Pohjanmaalle kokoontumisrajoituksen kiristämistä 18.12.2020 asti niin, että yli 10 hengen yleisötilaisuuksien järjestäminen kielletään, mutta korkeintaan 10 hengen tapahtumia tai tilaisuuksia saisi järjestää huolehtien turvallisuudesta THL:n ja OKM:n turvallisen kokoontumisen ohjein.

Johtopäätökset:

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätös perustuu tämänhetkiseen alueellisen tilanteen kokonaisarvioon, jossa on arvioitu COVID-19 -taudin alueellisia tosiasiallisia vaikutuksia kansanterveyteen ja otetaan huomioon THL:n asiantuntemuksen lisäksi myös alueellisten viranomaisten näkemykset, sekä Sosiaali- ja terveysministeriön antama ohjaus rajoitustoi-
mien tarpeellisuudesta.

Joukkoaltistumisia ja tautiryvästymiä on tähän mennessä esiintynyt epidemiologisesti erilaisilla alueilla. Ihmiset liikkuvat alueiden välillä paljon, ja etenkin suurempiin tapahtumiin usein saavutaan eri puolilta maata, jolloin valtakunnallinen epidemiatilanne vaikuttaa myös Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan tilanteeseen. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimialueella on myös kuntia, joissa epidemiatilanne on hyvin rauhallinen, mutta pienissä kunnissa taudin suhteellinen ilmaantuvuus voi nousta rajusti muutamankin tapauksen myötä. Huono epidemiatilanne Oulussa voi aiheuttaa altistumisia ja tartuntoja myös laajemmalle alueelle. Aluehallintoviraston arvion mukaan paitsi alueen epidemiologinen tilanne, myös tiedossa olevat riskit ja taudin leviämisen estämisen ennakointi ovat nyt tärkeitä. Kokoontumisiin liittyvät riskit ovat tällä hetkellä liian suuret, jolloin rajoitustoimet ovat välttämättömiä.

Aluehallintoviraston rajoituspäätösten tarkoituksena on tartuntatautilain 1 §:ssä säädetyin tavoin ennaltaehkäistä tartuntatautilanteen pahenemista. Mikäli enintään 10 hengen kokoontumisissa noudatetaan riittäviä turvaohjeita, välttämättömiksi katsottavia tilaisuuksia tai kokouksia voidaan järjestää tartunnan riskiä olennaisesti vähentäen. Tällä rajauksella aluehallintovirasto puuttuu kokoontumisvapauteen ja muihin perusoikeuksiin mahdollisimman vähäisessä määrin. Lisäksi rajoitusta pidetään tämänhetkisen kokonaisarvion pohjalta välttämättömänä vain noin kolmen viikon ajaksi ajalle 2.12. - 18.12.2020. Päätöksen vaikutukset yhteiskuntaan, talouteen, elinkeinoelämään ja perusoikeuksien toteutumiseen on arvioitu. Päätös ei kajoa näihin enempää kuin on välttämättömänä alueen mahdollisesti äkillisesti kiihtyvässä ja epävarmassa epidemiologisessa tilanteessa.

Yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi aluehallintovirasto pitää välttämättömänä Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimialueen kaikkien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten kieltämisen. Kuitenkin

sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa voidaan järjestää yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joihin osallistuu enintään 10 (kymmenen) henkilöä edellyttäen, että turvallisuus niissä voidaan varmistaa noudattaen OKM:n ja THL:n 21.9.2020 antamaa ohjetta.

Edellä todetun perusteella Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella voidaan edelleen todeta laaja yleisvaarallisen tartuntataudin (COVID-19) vaara. Tämä määräys on välttämätön tartuntataudin leviämisen estämiseksi Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimialueella.

Jos alueellinen epidemiologinen kokonaistilanne muuttuu, aluehallintovirasto arvioi tätä kokoontumisia koskevaa rajoituspäätöstä uudelleen.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1, 7, 8, 58 ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 ja 5 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen (146/2017) 1 §:n muuttamisesta (69/2020) 1 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Pasi Hirvikoski (puh. 0295 017 500).

Ylijohtaja

Terttu Savolainen

Aluehallintoylilääkäri

Pasi Hirvikoski

Aluehallintovirasto käyttää sähköistä hyväksyntää, jonka merkinnät ovat asiakirjan lopussa.

LIITTEET

Liite 1, Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antama ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä julkisten tilojen käytössä

Liite 2, Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimialueen kunnat

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa 18.12.2020 saakka. Päätöksen nähtävälle asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi.

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueen kunnat ja kuntayhtymät

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun sairaanhoitopiirit, joita pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Oulun poliisilaitos

Jokilaaksojen, Kainuun ja Oulu-Koillismaan pelastuslaitokset

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukset

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Maksutta

Tämä asiakirja PSAVI/9534/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/9534/2020 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Hirvikoski Pasi 01.12.2020 06:34

Ratkaisija Savolainen Terttu 01.12.2020 07:26